

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Quæstiones aliquot de dictis impedimentis. Caput XVII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

sunt impedimenta, licet solum impedientia, absoluta tamen, & non limitata.

Si quis ergo cum aliqua persona contraxerit sponsalia, illicitè Matrimonium contrahet cum quacunque alia, nisi fortè antea, sponsalia priora, legitimè, dissoluantur: validè tamen dictum Matrimonium per verba de presenti contrahet, quia hoc impedimentum solum impedit, non dirimit Matrimonii contractionem.

7. Est autem de jure naturæ hoc impedimentum: quilibet enim debet stare promissis in contractibus onerosis. Verum de sponsalibus infra plura dicenda sunt.

VOTUM.

8. Hic nequaquam agimus de Voto solemnè Castitatis incluso in Professione Religiosa, vel Sacerdotio; illud enim Impedimentum dirimens est, juxta ea, quæ nuper vidimus, sed de Voto Castitatis simplicis nostra præsens est locutio, quod Impedimentum est solum impediens, quodque quatuor sub se peculiaria vota comprehendit, quorum aliqua directè aliqua indirectè Castitatem requirunt, & opponuntur Matrimonio, non quæ illud invalidum reddunt, sed illicitum. Sunt autem ea. Votum simplex Castitatis, Votum non ducendi uxorem, seu vitam celibem agendi, Votum ingrediendi Religionem, Votum suscipiendi Ordinem Sacrum. Est autem hoc Impedimentum de jure naturæ, quilibet enim obligatur, vota, quæ Deo promittit, adimplere.

CAPUT XVII.

Aliquot quæstiones pertinentes universaliter ad prædicta Impedimenta.

§. I.

QUÆSTIO PRIMA.

Quanam specie peccati peccet, qui cum impedimento dirimente copulam habet, vel Matrimonium contrahit.

Hunc peccare mortaliter, dictum est sepe: At nunc scire Lector cupit, quanam peccati specie? Clarioris gratia sequentibus quatuor dictis huic desiderio faciam satis.

Tantumvis de Sacramento.

2. Dictum Primum. Si duæ personæ non conjugatæ, vir scilicet, & mulier aulio impedimento dirimente affecti copulam habeant, ea specie malitiæ peccant, quod affert ex se peccatum, quod committunt. V. g. duæ personæ liberæ non consanguineæ peccabunt sola fornicationis specie.

3. Dictum secundum. Adveniente, seu considerato impedimento, si vir, & mulier copulam habeant, ultra malitiam, quam ex se ejusmodi copula affert, contrahent aliam, quam fortè affert impedimentum, v. g. quando vir, & mulier sunt consanguinei, si copulam habeant, ultra speciem peccati fornicationis, contrahent peccatum Incestus. Unde, si antea vir, & mulier fuissent extranei, sed postea, vel Votum, vel affinitas aliqua ipsis superveniret, certè, quamvis antea eorum copula fuisset solum fornicaria; tamen deinde sacrilegia erit, vel incestuosa, & sic de similibus. Idem dic, si iidem cum Impedimento dirimente contrahant, & deinde commisceantur; cum enim Matrimonium illud sit nullum, remanent eadem malitiæ, quæ erant antea.

4. Dixi (*Quam fortè affert impedimentum*) nam aliquando illam novam malitiam non affert: error v. g. in persona malitiam aliam novam asserere non solet; si enim putans se habere copulam cum Maria libera, invenias eam fuisse Antoniam item liberam, sanè solam malitiam simplicis luxuriæ à te contractam esse, nemini esse dubium potest. Pari modò in Impedimento Raptus: Tridentinum enim voluit, ut irritum esset Matrimonium inter Raptorem, & Raptam quamdiu rapta est in potestate Raptoris, idque voluit ob libertatem Matrimonii. Iam si Rapiens, & Rapta, communi consensu copulam deinde habeant, fornicationis solum malitiam contrahent, quia motivum propter quod Ecclesia Matrimonium inter has personas invalidum reddidit, fuit libertas Matrimonii, quod motivum nunc non addit aliquam rationem novæ malitiæ supra simplicem fornicationem. Idem denique in impedimento Criminis; Ecclesia enim sancivit, ne vir, & foemina convenientes ad occidendū alterutrius cōjugem eo animo, ut inter se Matrimonium contrahant, validè illud incant, idque sancivit in pœnam delicti, & ad præcavendum, ne spe Matrimonii simile delictum committatur. At hoc motivum nullam novam malitiæ speciem addit, &c.

§§

§. Di-

5. Dictum tertium. Prædicti, qui Matrimonium contrahunt cum impedimento dirimente quocunque, sive Jure naturæ, sive Ecclesiastico inducto, ultra nullitatem Matrimonii, peccant etiam contra illas virtutes, ratione, quarum adest illud impedimentum. Si n. v. g. sint consanguinei, Matrimonium attentando faciunt contra reverentiam debitam consanguineis, dum volunt illud, quod ipsis est impossibile, & quod ob motum talis virtutis ipsis est prohibendum Multo magis, quia sic habent animum urendi consanguineo pro conjugee; & si impotentes sint ad prolem, habent animum peccandi contra naturam, & si conjugati, contra justitiam, adulterando, &c. Hos tamen non peccare peccato inobediencie puto, cum Perez loc. cit. quia non quælibet transgressio præcepti affert malitiam peculiarem contra Obedientiam, nisi, quando fit expresso animo non obediendi, vel nisi prohibitio sit facta à Superiore, ut ipsi obediatur, quæ hic non adesse, supponimus.

6. De Impedimentis solum impediensibus, Dico, quamvis cum illis valide Matrimonium inaeatur, peccari tamen à contrahente Matrimonium; cum illis, inquam, quatuor, quæ hodie durant. Nam cum primo fit contra promissionem datam Sponsæ, cum secundo fit contra Votum factum Deo, cum tertio, & quarto, contra prohibitionem, qua Episcopus, vel Parochus tibi distulit Matrimonium.

7. At inquires. Peccaturne peccato sacrilegii, quatenus, qui contrahunt cum impedimento dirimente, injuriâ faciunt Sacramento Matrimonii, quod nulliter suscipiant?

8. Respondeo. Ita putat Coninck, & alii que sicuti peccat, quando nulliter cætera Sacramenta conficere quis attentat, ut, si quis baptizaret sine debita forma, vel materia. Certè Fideles, quando contrahunt Matrimonium cum impedimento dirimente, sciunt, sic se, non solum irritum reddere contractum civilem Matrimonii, verum etiam Sacramentum illi contractui à Christo Domino annexum.

9. Negat Sanchez b cum aliis, quia irritatio ejus nunc dictæ personæ sunt causæ, cæterum, dumtaxat in ipsum contractum civilem; ipsi enim solum hunc contractum nullum faciunt, esto sequatur deinde, in eo actu non adesse rationem Sacramenti. c Utraque sententia probabilis est.

Coninck
d. 30. d. 2.
nu. 18. A
ver. q. 9.
sec. 5.
b Sanc. ib.
n. 1. Perez
ibid. G.
Hurt. d.
12. diff. 3.
n. 11. Diâ.
p. 3. r. 4.
xref. 297.
c Lege Pe-
rez. d. 22.

sec. 5. n. 5.
G. Hur. d.
12. diff. 4.
A ver. q.
19. sec. 5.
Ver. Resur-
sus.

§. II.

QUÆSTIO SECUNDA.

An, qui metu gravi coactus Matrimonium cum impedimento dirimente contrahit, valide contrahat, & licite?

1. Quoad Primum, id est, quoad valorem convenimus omnes, cum omnino abesse ab ejusmodi Matrimonio ex gravi metu contracto: non solum ob rationem, quam infra dicemus, universalem, quia omne Matrimonium, etiam nullo impedimento contractum; irritum est, si ex metu gravi contractum, modo ibidem explicando; Verum etiam ex peculiari ratione ducta impedimentis dirimentibus.

2. Et quidem ratio peculiaris pro Impedimentis Jure naturæ inditis est manifesta; Næ si personæ Jure naturæ sunt inhabiles, Pater v. g. est inhabilis ad contrahendum Matrimonium cum Filia, numquid metus habilitatem illam dare illis potest? At ratio peculiaris pro impedimentis ab Jure Ecclesiastico inductis difficilior est, & difficultas ducitur ex ea communi doctrina, quod præcepta Ecclesiæ non obligant cum tanto rigore, & cum periculo magni mali, quale malum supponimus adesse, quando ex gravi metu quis Matrimonium contrahere cogitur. Quare tunc præceptum Ecclesiæ, quod induxit tale impedimentum, non obligabit, & consequenter tunc nullum impedimentum erit.

3. Varias rationes fortasse minus aptas invenies apud Doctores; Illam ego, post diligentem considerationem, esse, puto. Quando dicimus, Ecclesiæ præcepta non obligare, ubi magna est difficultas, mali que magni periculum, sensus est, quod Fideles illa præcepta tam difficilia transgrediendo, non peccent: At non est sensus, quod illa, quæ ipsa Ecclesiæ, immo, & Princeps Sæcularis legitime decernit, & vult, esse talia, talia non sint respectu patientis gravem metum. Secus enim contractu Minoris factus ex timore sine auctoritate Judicis, validus esset, quod nemo dixit: nam timor magni mali excusat quidem ab obsequiis præceptis, sed non propterea tollit, talem esse actum in se, qualem pronuntiat legitimus Superior, qui cum actum, sive spon-

te, si-

te, si ve metu factum, annullat. Certè pari modo, qui cum ignorantia inculpabili impedimenti contrahit Matrimonium non peccat durante ignorantia, sed tamen invalidè & cō-

Sancti lib. 2. d. 38. c. 1. & communiter ex C. Inquest. nor de sct. excomm. C. Li. teras. De Resit. sp. hator.

4. Quoad secundum, an metu gravi contrahens Matrimonium cum impedimento dirimente illicitè agat? Dico, illicitè quidem graviter agere, quando contrahit cum animo utendi conjugio, sic contracto, vel cum animo cohabitandi cum conjugè, cum periculo incontinentiæ. Patet, quia hic animus, peccaminosus manifestè est. At si hic animus desit, est distinguendum; quando enim contrahis cum impedimento Jure Ecclesiastico constituto, ne venialiter quidem peccas, quia tunc, si esset peccatum, idèd esset, quia fieret contra præceptum positivum Ecclesiæ veterantis, ne quis attentet contrahere Matrimonium cum impedimento, at præcepta positiva Ecclesiæ, ut dictum est, non obligant cum tanto periculo gravis mali, ergo &c. Et ita docent communiter Sanchez, b Coninck, G. Hurr. aliique.

Sancti. Coninck, G. Hurr. aliique.

5. At verò in eodè casu, quo dictus pravus animus deest, quando ex dicto metu contrahis cum impedimento Jure naturæ constituto, v. g. cum impotentia, vel tu Pater cum tua filia, sunt duæ sententiæ Altera (quam habet G. Hurradus, & sequiturque Perez d) docet te semper peccare mortaliter, quia (inquit) tunc contrahere, est contra jus naturale pro-

Hurr. eos citans d. 12. diff. 4. c. G. Hurr. d. 12. diff. 4.

4. hibens Matrimonium. Altera (quam sustinet

Perez d. 12. sec. 5. nu. 5. c. Sancti lib. 7. matr. d. 3.

Sanchez & sequiturque Coninck, f & Castropalaus g) docet, te, ne venialiter quidem, peccare, eo potius modò, quo te non peccate, dictum est num. præcedente in impedimento

ab Ecclesia constituto. Ratio est, quia (inquit)

ex una parte tunc Matrimonium non sit validè, & ex alia ille solus inefficax consensus factus à peccato liberatur ex capite dicti metus,

Equidem hanc posteriorem sententiam probabiliorè existimo.

6. Verùm urget Hurradus. Intentare id facere, quod jure naturæ prohibitum est, est intrinsecè malum, quale esset v. g. intentare homicidium Innocentis. Sed intentare Matrimonium cum impedimento dirimente est intrinsecè malum; ergo excusari nunquam, ne ex gravissimo quidem mortis metu, potest?

Respondè, Distinguendo Majorem: in-

tentare id facere, quod prohibitum est jure naturæ, v. g. homicidium Innocentis cum animo volendi illud facere, est intrinsecè malum, concedo Majorem; cum animo illud nolendi facere, & cum certitudine, quod non faciet, est intrinsecè malum, nego Majorem, abstrahendo ab alio inconvenienti. Neque enim condemnabis eum, qui metu suæ mortis adactus, fingeret occidere Innocentem, projiciendo v. g. contra illum sagittam, sciens certò, nullum illi se damnum allaturum, hæc enim non esset vera attentatio homicidii, sed solùm, quasi illusoria quædam attentatio, quam licitè exhibere possum, ut ego mortem evitem. Quoniam ergo meritosè contrahens cum dicto impedimento scit pro certo, se nullum celebrare Matrimonium, illa non erit vera attentatio Matrimonii, atque adeo erit talis actio digna, quæ à metu gravi excusari à peccato possit. Atque hæc ad defendendam sententiam Sanchez merito dicta fiat.

7. Quòd si sciens, te nullum celebrare Matrimonium, adhuc contra jus velis verè contrahere, tunc profectò non est mirum, si pecces, ut etiam peccares, si similem animum habens, contraheres cum impedimento inducto ab Ecclesia: nam tunc esset nolle obedire legi, & animum fornicandi habere, &c.

8. Quid si prædictus impeditus jure naturæ putares, te verè contrahere posse, & propterea metu coactus contraheret?

Respondè, hunc multò minus peccaturum, quia bona fides cum invincibiliter ignorantem excusat; ea tamen fide ablata, ipsum se gerere non posse, ut conjugem, satis supra monuimus.

9. Affectum impedimento solùm impediendo, nec peccare in prædicto metu, si absint pericula, & inconvenientia dicta num. 4. similis ratio persuadet, nam, & ipsum tunc invalidum est, non quidem ex ratione talis generis impedimenti, sed ex ratione universali infra, ut diximus, explicanda, quod scilicet omne Matrimonium est nullum, si ex metu gravi contrahatur.

***

§. III.

Quis putans impedimentum adesse cum tamen non adsit, an valide contrahat?

DE hac quaestione commodius agemus infra Tract. 4. c. 2. §. 2.

§. IV.

Quam peccam incurrant contrahentes cum impedimento?

BREVIter. Præter peccatum, quando adest impedimentum solum impediens, & præter peccatum, & invaliditatem Matrimonii, quando adest impedimentum dirimens, nulla pœna ipso facto universaliter incurritur ab impeditis, Matrimonium, non prævia dispensatione, contrahentibus,

Dico (universaliter) nam incurritur ex-

communicatio ipso facto, sed non reservata in iis casibus, qui habentur in Clementina unica de consanguinitate, his verbis:

Eos, qui scienter in gradibus consanguinitatis, & Affinitatis Constitutione Canonica interdicti, aut cum Monialibus contrahere Matrimonium non verentur, nec non Religiosos, & Moniales, & Clericos in Sacris constitutos Matrimonium contrahentes, excommunicationis sententia, ipso facto, decernimus subjacere.

Cum autem hæc Constitutio alia Impedimento non meminerit, ad illa ex Regula Generali, quod odia sunt restringenda, extendi nequaquam debet. Ita Averfa. a Unde ex eodem principio rectè Pontius b docet, hac excommunicatione non affici eos, qui cum obstringantur vinculo Cognationis legalis, vel spiritualis Matrimonium inter se contrahunt, quia Constitutio solum meminit Consanguinitatis, & Affinitatis.

a Comp. g. 9. de mat. sac. p. 7. Deum. b Pont. li. 7. matr. 41. n. 3.

TRACTATUS SECVNDVS DE DISPENSATIONE IMPEDIMENTORVM MATRIMONII.

CAPUT I.

Quid sit Dispenfatio, & qua ratione interpretanda?

2 Gloss. C. Requiritis i. qu. 7. V. ut pleriq. & ap. Sac. li. 8. matr. d. 1. nu. 2. Castrop. T. 1. tr. 3. d. 6. p. 1. n. 2. alitque ap. Dian. p. 2. tract. 3. Res. 1. C. 1. de filii præs. in 6. Sanc. lo. ci.

ISPENSATIO est iuris a relaxatio facta cum cognitione cause ab eo, qui potest relaxare. Clarius: Est actus Iurisdictionis, quo, pro aliquo peculiari casu, vel persona, tollitur obligatio alicuius legis, ea lege interim in suo robore pro aliis remanente.

2. Hæc igitur dispensatio strictè b est interpretanda, salva semper proprietate verborum. Ratio est, quia natura dispensationis est

contra jus commune, illud enim tollit pro aliquo casu, vel persona particulari; ergo est odiosa juri, atque adeò bono communi, propter quod latum est jus; ergo quanto minus potest, debet extendi.

3. Hinc sequitur, etiam dispensationes Matrimoniales, de quibus loquimur, debere strictè interpretari: jam enim etiam ipsæ vulnerant jus commune, & ita sustinet communis opinio. Nihilominus Merolla d cum aliis e tenet, has largam habere interpretationem. n. 30. Ratio est, inquit, quia ex communi doctrina, d Merolla quando per aliquam dispositionem redimus ad observantiam juris, illa dispositio non est odiosa juri, sed illi favens, quia jam illud servat: Sed per Dispensationes Matrimoniales redimus ad jus natura, concedentis amplissimè

2 D. 2. 17. 32. b. 5. c. d. Sum. de l. 1. 1. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.